

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شکوه سخن

چکیده مقاله‌های دومین همایش ملی
زبان و ادبیات فارسی دانشگاه پیام نور

یازدهم و دوازدهم آبان‌ماه ۱۳۹۲

خراسان شمالی

بجنورد

بررسی تطبیقی داستان پادشاه جهود در مثنوی و متون تفسیری پیش از آن

دکتر عبدالله رادمرد

دانشیار زبان و ادبیات فارسی دانشگاه فردوسی مشهد

دکتر محمدجواد مهدوی

استادیار زبان و ادبیات فارسی دانشگاه فردوسی مشهد

داستان پادشاه جهود که در دفتر اول مثنوی ابیات ۳۲۵ تا ۷۴۲ (تصحیح استعلامی) را به خود اختصاص داده است. شخصیت وزیر پادشاه در این قصه با شخصیت پولس در متون تفسیری و شبه تفسیری قابل مقایسه است. هدف پژوهش حاضر نیز مقایسه داستان مثنوی با داستان‌های مشابه آن در متون تفسیری یا شبه تفسیری پیش از آن و بررسی میزان تأثیرپذیری آن از این داستان‌ها از نظر محتوا یا ساخت می‌باشد. از آنجا که شخصیت اصلی داستان مثنوی شباهت زیادی با شخصیت تاریخی پولس - از چهره‌های شاخص و تأثیرگذار در تاریخ مسیحیت - دارد، ابتدا نمایی کلی از تصویری را که در عهد جدید کتاب مقدس و نیز در برخی منابع مسیحی از پولس ترسیم شده ارائه خواهیم داد. سپس به لحاظ شباهت ساختاری زیادی که داستان مثنوی با داستان کلیله و دمنه و برخی داستان‌های تاریخی دارد، اشاره مختصری به آن‌ها خواهیم کرد و آن‌گاه به بحث اصلی یعنی میزان مشابهت یا تفاوت داستان مثنوی با داستان‌های متون تفسیری (یا شبه تفسیری) خواهیم پرداخت. برای این منظور داستان مثنوی را به لحاظ ساختاری، پس از مرحله تمهید به سه مرحله اصلی تقسیم خواهیم کرد و سپس در هر مرحله ضمن ذکر جزئیات، به بیان مشابهت‌ها یا تفاوت‌های آن با داستان‌های مشابه در متون تفسیری خواهیم پرداخت.

واژگان کلیدی: مثنوی، متون تفسیری، پادشاه و جهود، متون تفسیری.